

Lastekirjanduse värvid ja varjundid: "Suur maalritöö"

Käesoleva aasta algupärase lastekirjanduse päeva üldteema on võrdlemisi avar, sisaldades endas palju võimalusi erinevateks aruteludeks – kuidas paistab laste- ja noortekirjandus lastele, kuidas vanematele või õpetajatele, kuidas raamatukoguhoidjatele; kuidas paistab meie kohalik eesti lastekirjandus väljapoole ehk kas ja kuidas võetakse vastu meie lasteraamatute tõlkeid; ka võimaldab see arutelusid selle üle, kas laste- ja noortekirjandus on avalikus meedias õiglaselt kajastatud, arutelusid raamatupoe lettidel eksponeeritava üle ja nii edasi. Mind suunas see teema mõtlema aga üsnagi tekstidekeskselt. Tahaksin järgnevalt mõtiskleda selle üle, kuidas paistab meie laste- ja noortekirjandus teiste kunstiliikide peeglis ehk keskendun järgnevas ettekandes kirjandusteose interpretatsioonile teiste kunstiliikide kaudu.

Heaks, võib vast öelda, et lausa üheks parimaks näiteks selle teema illustreerimisel on „Suur maalritöö“, mis ühendades endas Ellen Niidu värsiridu ja Edgar Valteri illustratsioone, on praeguseks kinnitanud ennast tugevalt meie lastekirjanduse klassikasse. Ühelt poolt on tegemist meie (laste)kirjandusajaloo ja kultuurimälu seisukohast olulise teosega, millega on praeguseks üles kasvanud mitu põlvkonda Eesti lapsi; teosega, mida on selle esmailmumisest alates meelsasti loetud ning mille poole ikka ja jälle tagasi pöörduetakse. Teiselt poolt aga on „Suur maalritöö“, eelkõige tänu möödunud aasta lõpul esilinastunud joonisfilmile, praegusel hetkel taas aktuaalseks muutunud. Ühelt poolt klassikaline, teiselt poolt taas aktuaalne. Nii et

mulle näis hea võimalusena tänase algupärase lastekirjanduse päeva raames just selle teose üle mõtiskleda.

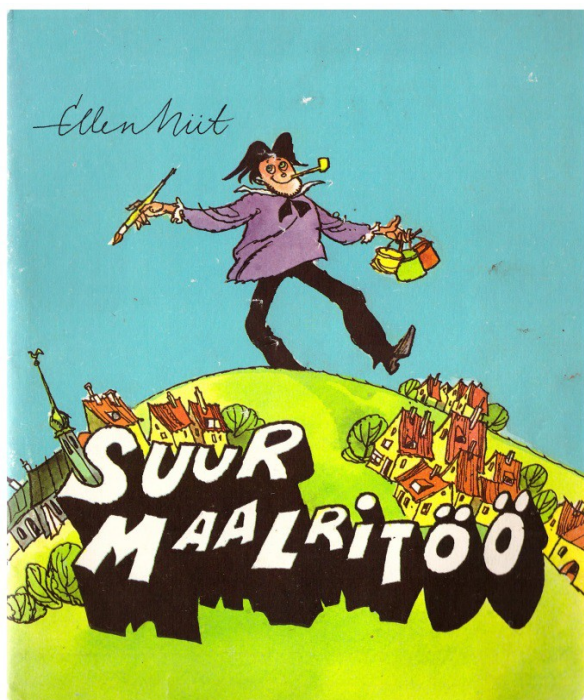
Kõigepealt tuleks kohe ära öelda, et 2013. aasta lõpuks valminud animatsioon ei ole sugugi ainus teos, mis „Suure maalritöö“ põhjal valminud on. See raamat on inspireerinud mitmeid erinevates kultuurisfäärides tegutsevaid autoreid ainest teistegi kunstiilide kaudu tõlgendama. Selle ainetel on loodud näiteks heliteoseid ning teatrilavastusi. Teisalt ei tohi ära unustada, et ka see raamat ise ei ole tekkinud tühja koha peale - selles on äratuntavad mitmed allusioonid sakraalsetele tekstidele aga ka mütoloogiale ning erinevaid vihjeid ja viiteid varasematele tekstidele on selles veel väga palju.

Ehkki me räägime teosest, mis nagu öeldud, on kõigile tuttav (kusjuures tõlgete kaudu on see eesti lastekirjandusklassika kesksete tekstide hulka kuuluv teos tuttav ka näiteks vene-, soome- ja leedukeelses kultuuriruumis), tuleks esmalt ikkagi lühidalt ja ülevaatlilikult meelde tuletada, millega on tegu. Mis raamat see „Suur maalritöö“ siis õigupoolest on?

„Suur maalritöö“ on väga mitmetähenduslik ja mitmetasandiline teos, mis laialt öeldes mõtestab maailma ja seletab sellele olemuslike nähtuste teket. Ühelt poolt on tegemist omalaadse loomismüüdiga, mis otsib vastust küsimusele, kuidas tekkisid maailma värvid. Teiselt poolt tutvustab raamat lapsele värve ehk võib öelda, et didaktilisest aspektist vaadates on tegemist värvusõpetusega väikelastele. Mütoloogiline ajakäsitus ja piibliallusioonid lisavad teosele tähenduskihte veelgi. Tänu suurele tõlgenduspotentsiaalile on „Suurt maalritööd“ kriitikas korduvalt ülivõrdes hinnatud, seda nii esmailmumise järel kui ka nüüd, ligi nelikümmend viis aastat hiljem. Mis tõendab, et tegemist on nii oma temaatika kui ka väljenduslaadi poolest ajatu teosega.

Suuremale osale lugejaskonnast seostub „Suur maalritöö“ eelkõige Edgar Valteri loodud pildimaailmaga. Ent Valteri teostatud pildid ei ole siiski esimesed, mis selle teose illustreerimiseks loodud on. Esmakordselt ilmus „Suur maalritöö“ 1970. aastal ajakirjas Pioneer, kus selle verbaalse osa saatjateks olid Heino Sampu joonistatud illustratsioonid. Teos oli ajakirjas paigutatud neljale leheküljele, igal leheküljel sõnalist teksti saatmas üks pilt (vt Lisa 1).

Raamatuna ilmus „Suur maalritöö“ esimest korda 1971. aastal. Nüüd juba rohkete illustratsioonidega – raamatus on 34 pilti, mille autoriks sel korral Edgar Valter. Raamatu teine trükk avaldati 1985. aastal ning aastal 2008 anti välja raamatu kolmas, kõvakaaneline

kordustrükk. Sel korral ilmus raamat suuremas formaadis, pildid selles väljaandes on võrreldes eelmise, 1985. aasta trükiga selgemad ja kontrastsemad tänu trükitehniliste võimaluste paranemisele vahepealse "Suure maalritöö" esikaas, 1985. aasta trükk kahekümne kolme aasta jooksul.

"Suure maalritöö" esikaas, 1971. aasta trükk

Siinkohal on oluline välja tuua, et teise trüki jaoks joonistas Valter uued pildid. Ei ole just väga sage, et üks kunstnik illustreerib ühtsama teost mitu korda. Üldjuhul korratakse kordustrükkides originaalillustratsioone. Seda ka juhul, kui muude kujunduselementide osas muudatusi tehakse. Hulga näiteid võib tuua teostest, mille hilisemad trükid on saanud uued illustratsioonid teiselt kunstnikult (nt Ellen Niidu „Rongisõit“, mille on algselt illustreerinud Vive Tolli, hiljem ilmus see aga mitu korda ka Ülle Meistri illustratsioonidega). Et sama kunstnik ühesama teose hilisema trüki jaoks uued illustratsioonid loob, on aga haruldasem ja seega kindlasti ka mingis mõttes tähenduslikum. Edgar Valter praktiseeris seda oma illustraatorikarjääri jooksul mitmeid kordi. Nii on kordustrükkides üle joonistatud lisaks „Suurele maalritööle“ ka näiteks „Sipsiku“ ja selle järje „Anu ja Sipsik“ illustratsioonid jt. „Suure maalritöö“ teise trüki illustratsioonid sarnanevad üldjoontes esimestega – kompositsioon ja pildidel kujutatud objektid suures osas kattuvad. Muutunud on kunstilise kujutamise stiil ning mõned pisemad detailid. Algselt oli kujutatu esitatud hästi selgete graafiliste vormidega, millega võrreldes hilisemad, vabama joonega teostatud illustratsioonid mõjuvad realistlikumalt, elulähedasemalt.

Tõlgenduslikult on „Suure maalritöö“ juures üks huvitavamaid aspekte peategelase – meistri – kuju. Kes ta on? Verbaalses tekstis talle nime ega nägu antud ei ole – teda nimetatakse üldsõnaliselt kas pintslimeheks või meistriks, ühekordselt on peategelasele viidatud ka kui värvimeistrile, suurele värvalile ning korra esineb viitena peategelasele ka lihtsalt sõna mees. Sõnalisest tekstis ei ole esitatud peategelase omadusi, samuti ei ole kirjeldatud tema välimust. Seega võib öelda, et karakteriloomel on puhtvisuaalne – meistrile on antud konkreetne nägu ja kuu pildis. Kuna sõnalisest tekstis kirjeldus puudub, on tema väline kuu otseselt kunstniku interpretatsioon, kunstniku subjektiivne nägemus illustreeritava teksti peategelasest.

See, kuidas peategelast verbaalses tekstis nimetatud on, annab aga siiski võtme tema tegelaskuu tõlgendamiseks. Tegelasel nime andmisega määratletakse ta ära, muudetakse nii-öelda konkreetseks, luust ja lihast inimeseks. Üldnimeline tegelaskuu vihjab aga pigem laiemale tüübile, teatavate väärtuste kogumile, mida ta kannab, jättes rohkem ruumi nii tegelase enda kui ka kogu loo mõtestamiseks üldistaval tasandil.

Pintslimehe tegelaskuu on „Suures maalritöös“ vastandatud ühtse ja ainsuslikuna toimiv mitmuslik tegelane: rahvas. Nende kahe vastandatud tegelase – meistri ja rahva – vahel tekib tõlgendamisele õhutav kontrast – meister on aktiivne looja, rahvas seevastu passiivne vastuvõtja, kes lihtsalt ühel või teisel moel looja tegudele reageerib.

Enne kui vaadata, mismoodi seda vastandust pildis edasi on antud, tuleb omaks võtta arusaam, et vaataja ei võta vastu mitte kujutise absoluutset suurust vaid suhtelist. Ehk teisiti öeldes – pilti vaadates saab oluliseks objektide suhe üksteisesse ja pildi pinda. Erinevad suurusvahekorrad ei tähista mitte tegelike suurusvahetust, vaid annavad tunnistust ühe või teise detaili tähenduslikkusest. Näiteks inimesi ja loomi on võrreldes esemeliste objektidega (nt majad) kujutatud pildidel tunduvalt suuremas mõõtkavas.

Tähenduslike suhete määratlemisel saab oluliseks raamatu neljas illustratsioon, kus pintslimeest esmakordselt vaatajale-lugejale esitletakse. Pintslimees eristub selgelt ülejäänud maailmast, mida kujutatakse ühtlaselt hallides toonides, esiteks selle poolest, et tema on algusest peale värviline. Värv on talle olemuslikult omane ja küsimus, kust pintslimees oma värvid sai ei tõusetu. Teiseks on tähenduslikud ruumilised proportsioonid – pintslimees „siseneb pildile“ tagaplaanilt, st teda on kujutatud pildi tagumises servas. Me olema harjunud tasapinnal kujutatavat ruumi tõlgendama perspektiiviõpetuse järgi selliselt, et esiplaanil olevad objektid asuvad vaatajale ruumiliselt lähemal, tagaplaanil asuv aga ruumiliselt vaatajast kaugemal. Selle efekti saavutamiseks kujutatakse esiplaanil olevaid (ehk lähemal

asuvaid) objekte suuremalt ja tagaplaanil olevaid (ehk kaugemal asuvaid) väiksemalt. Kirjeldatav pilt läheb selles mõttes perspektiiviõpetusega vastuollu – tagaplaanil asetsev pintslimehe kuju on ülejäänud pildiga võrreldes ebaproportsionaalselt suur. Kuidas seda tõlgendada? Mis tähendus sellel on? Nagu eelnevalt öeldud kannavad suuruste vahekorrad eelkõige olulisuse tähendust. Pintslimehe kuju koondab sellise kujutamiseviisi läbi vaataja tähelepanu endale, muutub ülejäänud pildi suhtes kontrastilooivaks.

"Suure maalritöö" neljas illustratsioon, 2008. aasta trükk, lk 7

Edasistel pildidel suuruste vahekorrad muutuvad. Meistrit kujutatakse rahvaga samas mõõtkavas. Eelkirjeldatud pildiga võrreldes on ta otsekui tulnud maa peale inimeste sekka, saanud üheks neist. Ent aktiivsus-passiivsus skaalal jääb suhe endiseks. Pildi ja sõna vastastikmõjus tekib selgelt paralleel kristuse kujuga, jumaliku alge lihaks saamisega.

Sarnasele seisukohale on jõudnud Paavo Matsin, kes viidates Filippose evangeeliumile kirjutab meistri tegelaskuju kohta järgmist: „*Ei ole ilmselt keeruline siin kohalesaabunud suurkujus ära tunda arhetüüpsed ideed Kristusest ehk filipposlikult öeldes inimeste värvijast.*“ Viidatud evangeeliumis on koht, kus võetakse 72 värvi, valatakse need kõik ühte katlasse ja saadakse tulemuseks puhas valge. Samasugune puant on ka „Suures maalritöös“ – kõikide värvide kokkusegamisel saadakse valge.

Selle mõttekäigu täienduseks võiks lisada ühe autori poolt antud seletuse. Ellen Niidu poeg Eerik-Niiles Kross on meenutanud, kuidas ta lapsepõlves korduvalt katsetas seda värvide kokkusegamist ja oli oma ema peale väga kuri, et tulemuseks ei olnud kunagi valge. Uurides Niidult, ega ta ei ole ma raamatus valetanud, sai Kross vastuseks: „Kui suur maaler kõik värvid kokku segab, siis tuleb valge. Sina lihtsalt ei ole veel see suur maaler.“

Nagu eelnevast nähtub võib „Suurest maalritööst“ leida mitmeid tähenduskihte ja sellistele mitmekihilistele teostele otsitakse sageli tõlgendusi teiste kunstiliikide kaudu. Püütakse neid samu ideid edasi anda teistsuguste väljendusvahendite abil, valades ainese nii-öelda uude vormi. Nii ka „Suure maalritöö“ puhul.

Eelnevalt sai mainitud „Suure maalritöö“ põhjal valminud joonisfilmi. Mida aga paljud ei tea, on see, et soomlased jõudsid meist „Suure maalritöö“ telekraanile toomisel ette. Juba 1982. aastal valmis sellest Liisa Ryömä tõlkel põhinev soomekeelne telelavastus „Ihmeellinen maalari“. Tegemist on muusikaliga, mille lavastajaks Eeva Pohjola ning muusika autoriks Marjatta Meritähti. Telelavastuse kestus on 13 minutit ning see on omakorda jagatud kuueks osaks. Ehkki lavastuse sõnaline tekst kattub eestikeelsega, on nii pildis kui ka helis sisse toodud ka teistsuguseid tähendusi. Teistsugusele tõlgendusele suunab juba pealkiri – kui eestikeelse teksti pealkiri „Suur maalritöö“ seab teose tõlgenduse keskmesse maalritöö, maailma loomise, kujundamise akti, siis soomekeelne pealkiri toob tõlgenduse keskmesse maalri, kunstniku, tähelepanu koondub teose kangelasele, mitte maailma kujundamise aktile. Ka telelavastust tutvustav tekst suunab vaatajat teistsugusele interpretatsioonile: „*Mis juhtub kui halli ja igavasse maailma tuleb mees, kes oskab teha värve? Värvika mehe ilmumine väiksesse külla ajab sassi inimeste argielu. Ühtäkki on kõik säravates värvides ja inimesed on õnnelikud.*“ Ehk kujutatakse külaelu ja sinna saabuvat pisut värvikama iseloomuga meest.

Huvitav on asjaolu, et soomlaste telelavastuse pildilises narratiivis on sisse toodud ka romantiline tegevusliin, mis sõnalises tekstis puudub – jutustaja rollis oleva külaneiu ja maalikunstniku vahel tekivad romantilised tunded, kunstnik kosib ta ära (pildis on seda

kujutatud sõrmuse sõrme panemisega) ja võtab lahkudes kaasa. Seda kõike ilma sõnalises osas sellistele arengutele viitamata. Verbaalne ja visuaalne narratiiv ei kattu. Samas heliline taust toetab pildilist narratiivi – nende stseenide juures on muusika romantiline ja õrn.

Eesti režissööride Aina Järwise ja Meelis Arulepa joonisfilm on selles mõttes palju originaaliruum – täiendavaid narratiive filmis ei lisandu. Filmi pildiline pool põhineb Edgar Valteri 1971. aasta trükis ilmunud illustratsioonidel ning selles on püütud nii palju kui võimalik säilitada Valteri käekirja. Kasutatud on kõiki pilte, mis on olemas raamatus – see tähendab üle on võetud näiteks originaalillustratsioonide kompositsioonid ja kasutatud kõiki elemente, mis raamatu piltides olemas on. 1971. aasta trükki on eelistatud seetõttu, et animatsioonis on lihtsamate graafiliste vormidega kergem opereerida. Võrreldes soomlaste telelavastusega on joonisfilm pikem – selle kestuseks on 18 minutit.

Filmi helilooja Vaiko Eplik on žanrimääratluselt nimetanud seda filmi minimuusikaliks lastele. Heliloomingu aspektist võib seda nimetada ka laulutsüklikuks. Filmi jaoks on selle sisse laulnud näitlejad Mari Pokinen ja Priit Võigemast. Täiesti selgelt on tunda, et muusikat kirjutades on Vaiko Eplik arvestanud, et sealgi oleks võimalikult palju värve ja et need värvid omakorda annaksid mingi mõõtme juurde selle loo värvilisusele. Muusika algab rahulikumalt ja vähemate instrumentidega, iga looga tuleb instrumente juurde. Samuti on igal erinevast värvist rääkival lool oma defineeriv element, mis annab sellele värvile oma erilise iseloomuliku kõla. Muusika tempod ja stiilid on erinevate värvide juures erinevad. Sel moel modelleerib muusika pildile toetudes filmis omaladse jutustuse. Eks kannu oma lisatähendust seegi, et näiteks rohelisest värvist kõnelev lugu on üles ehitatud *reggae* rütmile või et lilla on edasi antud eriti muusikalilikult. Helilooja on siin mänginud erinevate tähenduseseostega, mida mingile värvile või muusikalisele elemendile kultuuris omistatud on.

Võrdlusena sellele kirjule helivärvide virvarrile, mis filmi helilise poole moodustab, saab rääkida raadiosaatest. 1989. aastal salvestati Eesti Raadio studios 14 minutit ja 20 sekundit kestev „Lastehommiku“ sarja kuuluv saade, kus Eesti Draamateatri näitleja Salme Reek (1907-1996) loeb lastele ette „Suurt maalritööd“. Saade on kättesaadav Eesti Rahvusringhäälingu arhiivis. Selle põhjal saab hästi võrrelda, kuidas hakkab sama teos tööle, kui vastuvõtt toimub ainult audiaalselt, kuuldeliselt (ilma visuaalse jm osata). Siin puudub ka muusikaline kujundus (heliloomingu mõttes – st laul jmt), mis on olemas Epliku plaadil ja filmis. Ehk siis tähenduslikku rolli mängib (lisaks kirjandusliku teksti tähendustele) ainult näitleja häälega mängimine.

2014. aasta algul jõudis raamatupoodidesse müügile ka animafilmi põhinev värviraamat kirjastuselt Tammerraamat. Raamatus on esitatud kõrvuti Ellen Niidu värsiread ja filmist pärit pildid, mis on esitatud (nagu värviraamatule omane) pelgalt kontuuridena, mida laps värvidega täita saab. Värviraamat annab lapsele võimaluse suhestuda teosega teisiti. Esiteks luuakse värviraamatu kaudu taktiline side lapse ja loo vahel – laps värvib pilte, astudes looga sel moel puutelisse suhtesse. See laiendab tunduvalt võimalusi teose vastuvõtuks, lisab visuaalse, verbaalse ja audiaalse mõõte kõrvale palju isiklikuma seose – kehaliselt kogetava, kompimismeele abil tajutava loo. Teisest küljest annab see lapsele teatava võimu loo üle – laps asetub ise suure värvali rolli, saab otsustada selle üle, mis saab värvitud ja mis jääb värvimata. Laps võib valida värvimiseks ka teised värvid – ei pea lähtuma tekstist, vaid oma maailmatunnetusest. Lisaks võib ta ka protesti mõttes värvida asjad hoopis teist värvi – lihtsalt sellepärast, et ta saab – tema on nüüd suur maalikunstnik, temal on võim otsustada. Laps saab end Meistri tegelaskujuga samastada ja selle kaudu mõtestada maailma ning iseennast, oma arengut.

Kokkuvõtteks ma julgustaksin kasutama selliseid praktikaid, mis lasevad lapsel ühe ja sama looga suhestuda erinevatel tasanditel; praktikatega, mis lasevad lapsel ühtsama lugu kogeda erinevate meelte kaudu – lugedes raamatut ja vaadates pilte, kuulata sinna juurde ka muusikat ja värvida värviraamatut või ise teose põhjal pilte joonistada. Sel moel saab laps kindlasti kogu loost palju laiemat tunnetust ja eks see avardab väikese lugeja maailmatunnetust ka laiemalt.

SUUR MAALRITÖÖ

ELLEN NIIT

KORD OIGE AMMU, KULLAPAL, KUI MAAILM ALLES VALMIS SAI, TA OLI VÄRVIMATA.

KOIK OLI TENDUD JUSTKUI VEEST NIINGI ILMETSU MÄS REALT JA SEEST, KUIS HOIDA LAHUS TINTI TEEST VÕI MAAILMA PIMAST, LIIMI MEEST, KUI KOIK ON VÄRVIMATA!

NI SEOI RAUD LKKS KULLAOGA, LHV MAHNAOGA JA MULLAOGA, JÄRKARUD METSÄKARUDEGA, GOVARUD PÄEVAVARUDEGA JA MONDA EDASI.

KOIK LILLED OUD JUMETA, JA TÄLVEID KÄLISE LUMETA, EI SOOIS EOGA SUVI, EI ARATANUD HUVI.

JÄID VILLAD-MARIAD VÄRVETUKES JA LÄPVED LAHVA KÄRVETUKES KOIK SEDASI.

NI LOPUKS ILMAST IGA YAKS LAKS JURA MONDA HOIGAVAKS, ET RAHVAS TÖTTIS LÄBIMI: «ON VAJA LIHTSALT VÄRVI!»

«SEE POLE NIINGI OIGE ILM, KUS SEES EI VOTTA UKRDI SILM EI JÄÄ, EI METSÄKARU, EI ODD, EI PÄEVA ARU, KUS KOIK ON VÄRVIMATA!»

SIIS TULI PLATSI PINTSLIMEES, KÄES VÄRVINGUD, KUS VÄRVID SEES, ET VÄRVIOGA KOIK KATTA.

TA VAATAS RINGI ENNE TOOD JA KÜSIS: «MOH, MIS VÄRVI ODD SIIS ON TE ARU MOODI!» KOIK HÜDDISID: «ON SINI KÜSIVAMUSTI ODD, TERASDI, ON SOOSMUST, KUI ON UKS OIGE ODD TAI!»

NI VÖTTIS PINTSLIMEES JA VÄRVINGUD, KUS MUSTA SEES, NIINGI TEDI ALGUST TÖDDOJA.

TA VÄRVIS MUSTAKS PIKAD ODD, MAAMULLA, BOOMIAD KONNITOOD, JÄKKAAHNEST VAHANEVAD VEED JA HARRAD KEVÄDESE TEEDE, SIIS VÄRVIS TA VEEL PUKKAID.

VEEKIRPE, OHIMUTUKAID JA LAISA POISI KAKMÄS PEOD JA IOASUUGU HÄRITOOD.

KUID VÄRVI KA VEEL ASJU MUID — KÜLL SILMI, NODPE, MÄRJI, PUUD — JA HILGA RAHVAST MITMEL POOL, JA MONEST ASIAST AIHULT POOL, ET OLEKS LÖBUSAM.

KUID MAAILM POLE AIHULT MUST, YÄID KIRJUMISEL ON TA JUST, KUI PLOU PEALE LOOD.

NI VÖTTIS POTI PINTSLIMEES, KUS SINISI VÄRVI OLI SEES, JA JÄTKAS OMA TÖDD.

SIIS SINISEKS, MIS SINISEKS SIIS TEDI PINTSLIMEESI!

EKS IKKA TÄEVA ÜLEVAL JA POLSILÄHED KÄRVEEL ALL JA MERED, JÄRVED, LÄTTED, JOED JA OJAD, LOABID, NENDE OED, KILBONKA, MUMIAD, UMENKOD JA VÄRAHOMMIKUSED KÄOOD JA HILGAKA RAHVAST SEES JA HEERINGATÄRVED VEES JA KALAMEESTE TÖDD.

KUID AIHULT SINAY POLE ILM, SEAL PALJU VÄRVE MÄRKAB SILM, KUI PLOU PEALE LOOD.

NI PINTSLIMEEKSI KOHE VIST SEEJAREL, VÖTTIS ROHELIST, TA VÖTTIS SEDA KÄRIST MOUST JA SEOD SEDA KODIST JOUST NIINGI JÄTKAS KÄRIST TÖDDOJA.

MIS HEAD SIIS ROHELISEGA SEAL VÄRVIS PINTSLIMEESI! TA VÄRVIS VÄRKEID LEHTI PUUL JA POLSILÄHED KÄRVEEL, JA POOSASTIKU KOHEVUST JA HEERAMÄRKS ROHELISEST JA KURKKE, KAPSIAID, ÜBÄSID JA METSA HAJAID TURASID.

KUID SEKKA VÄRVIS MOKKIST MEELT JA KEELEKANDJA SAPIST KIELEL JA VÄSEROOSTES RAHA, JA MONDA MUUDKI PAHA, SIIS VÄRVIS EOD VEEL TERASSE JA SIMELEED SAMBRA SEES JA TOUDU, MILLEL LUBIK SEES, JA POOS, KEELIST KÄRVAB MEES KESK OPMIST JA TÖDD.

KUID AIHULT HALLAS POLE ILM, SEAL PALJU VÄRVE MÄRKAB SILM, KUI PLOU PEALE LOOD.

NI VÄRVIPODI VÖTTIS MEES, KUS PUNAST VÄRVI OLI SEES, JA JÄTKAS RUTTU TÖDD.

MIS PUNASEKS, MIS PUNASEKS SIIS TEDI PINTSLIMEESI!

EKS PATSIPARLAD, PALOED, SIUD JA SUVELLEED, SOOSIPUUD JA PUNAKARJAD KÄRVAARIL, JA PUNAMARJAD MÄRJAARIL JA MOHE HOORE KÄRI KA JA OIGE SINISE HÄRI KA, KUID PALJU OLI TEHA VEEL: TA VÄRVIS KODI, ENA VEEL JA RINGVÄEVA LIPUD NIINGI KOIK ELÄVA, KEL SEES ON NIINGI, JA KUNHÄD KÄSITOOD.

KUID AIHULT VEEVE POLE ILM, SEAL PALJU VÄRVE MÄRKAB SILM, KUI PLOU PEALE LOOD.

SEEPKRAST VÖTTIS PINTSLIMEES HOOD VÄRVINGUD, KUS KOLLAST SEES, JA MUUDKUI JÄTKAS TÖDD.

MIS KOLLASEKS, MIS KOLLASEKS SIIS VÄRVIS PINTSLIMEESI!

TA VÄRVIS VILLATERASID JA SUURI JUUSTKEREASID JA KALKIKASID JA TÄEVA KUUD JA SOOSITUKES VÄRITÄRPUUD JA MESHÄRRO, LINNUMETI NIINGI PÄRKESE VÄRVINGUKAT VETT JA LIMDE KOLLAPUUSID JA TERVIDE KÄRVASUUSID JA LILLI, LEHTI, LÄVA, TULD JA AIHET, MILLE NIINGI KULD, JA KULEMET POLSITOOD.

Lisa
1.

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Illustratsioonid H. SAMPU

Heino Sampo illustratsioonid Ellen Niidu „Suurele maalritööle“ ajakirjas Pioneer